

Een stap naar een Europees energiebeleid

Met de Europese grondwet krijgt de Europese Unie eindelijk een solide basis voor energiebeleid. Dit is hard nodig. De uitdagingen van stijgende olie- en gasprijzen, waarmee alle regeringen en burgers te maken hebben, de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen en de opwarming van de aarde nopen tot maatregelen om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen en de uitdaging van een CO₂-vrije economie aan te gaan. Maar zal de Europese grondwet Nederland kunnen dwingen nieuwe kerncentrales te bouwen? Tijd voor een nuchtere analyse.

Kwetsbaar

Het zal niemand zijn ontgaan dat de prijs van olie de afgelopen tijd spectaculair is gestegen naar recordhoogte. Als burgers merken we dat vooral aan de gestegen prijzen van benzine en diesel aan de pomp en aan een hogere gasrekening. De voornaamste reden voor deze stijging is de toegenomen vraag naar energie in de zich razend snel ontwikkelende landen als China en India. En het ziet er niet naar uit dat deze vraag op korte termijn zal afnemen.

Fossiele brandstoffen - aardolie, steenkool en aardgas - zijn goed voor ongeveer 80% van het energieverbruik van de EU. De Europese Commissie verwacht dat in 2020 70% van de behoeften van de EU aan primaire energiebronnen, met inbegrip van 90% van haar behoefte aan aardolie, wordt gedekt door invoer. De meeste energievoorraden in de wereld liggen in politiek instabiele gebieden, zoals het Midden-Oosten en Rusland. De EU is dus

kwetsbaar voor storingen in de energievoorziening, en de Europese economie is gevoelig voor hogere prijzen. De EU heeft er dan ook belang bij de afhankelijkheid van invoer te verminderen. Net zoals het terugdringen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, die bijdragen aan de opwarming van de aarde.

Met de Europese grondwet krijgt de EU een solide basis voor energiebeleid

Afhankelijkheid

Hoe kan de EU zijn afhankelijkheid verminderen? Goede betrekkingen met energie-exporterende landen zijn belangrijk om een continue toevoer naar de EU te garanderen. Zo haalt Europa de banden aan met Rusland en landen in de Perzische Golf-regio. Maar dit vermindert de afhankelijkheid echter niet. Daarvoor moet het gebruik van fossiele brandstoffen terug worden gedrongen en is het nodig efficiënter gebruik van energie te stimuleren in de industrie, het vervoer en thuis, en over te stappen op hernieuwbare energiebronnen voor elektriciteitsopwekking, verwarming of koeling van gebouwen en vervoer. Dit betekent een groter gebruik van windenergie, energie uit biomassa, waterkrachtcentrales en zonne-energie, alsook het gebruik van biobrandstoffen uit organisch materiaal. Het einddoel is de EU-economie te laten draaien op waterstof in plaats van op fossiele brandstoffen.

Kernenergie

Volgens voorstanders van kernenergie is een groter gebruik van deze energievorm dé oplossing voor het Europese energievraagstuk. Volgens hen is dit een zekere bron van grote hoeveelheden energie die in de Europese Unie kan worden geproduceerd, zonder nadelige gevolgen voor de opwarming van de aarde. De nucleaire lobby is druk in de weer, zeker nu er in Finland en de Verenigde Staten volop plannen zijn om nieuwe kerncentrales te bouwen. En China is al druk aan het bouwen. Elk half jaar wordt daar een nieuwe kerncentrale gebouwd. De PvdA is vooralsnog tegen de bouw van nieuwe kerncentrales in Nederland. De gevaren van de verspreiding van nucleaire technologie naar regimes of organisaties die dit voor militaire doeleinden willen gebruiken, zijn groot. Om niet te spreken van het probleem van behandeling van nucleair afval, waar nog steeds geen bevredigende oplossing voor bestaat.

Euratom-verdrag

Op Europees niveau vindt dezelfde discussie tussen voor- en tegenstanders plaats. Kernenergie maakt al sinds 1957 een vast onderdeel uit van de Europese samenwerking. In dat jaar werd Euratom - de Europese gemeenschap voor kernenergie - opgericht met als doel het (dure) onderzoek naar vreedzaam gebruik van kernenergie te coördineren. Na de ramp met de kerncentrale in Tsjernobyl in 1986 heeft de Europese Commissie zich toegelegd op het verhogen van de veiligheid van kerncentrales in de

De grondwet kan Nederland niet dwingen tot het bouwen van nieuwe kerncentrales

foto: Mediatheek Europese Commissie

Europese Unie door uniforme veiligheidseisen. Ook heeft de Europese Commissie voorstellen gedaan voor uniforme afspraken voor de behandeling van nucleair afval. Het Euratom-verdrag maakte geen deel uit van het werk van de Europese Conventie en is niet opgenomen in de Europese grondwet. Hiermee blijft Euratom ook na goedkeuring van de Europese grondwet het belangrijkste Europese kader voor besluiten over kernenergie. Dit betekent ook dat de Europese grondwet het gebruik van kernenergie niet dichterbij brengt, zoals sommigen misschien denken. Het besluit over het bouwen van nieuwe kerncentrales in Nederland is een zaak van het kabinet en de Tweede Kamer.

Europese grondwet brengt gebruik kernenergie niet dichterbij

Grote stap voorwaarts

De Europese grondwet geeft de Europese Unie voor het eerst wel de mogelijkheid om een energiebeleid te voeren en daarmee bij te dragen aan de verwezenlijking van één van de centrale doelstellingen van de Europese Unie: de bescherming en verbetering van het milieu. Het energiebeleid richt zich op het waarborgen van de continuïteit van de Europese energievoorziening en op het stimuleren van energie-efficiëntie, energiebesparing en de ontwikkeling van nieuwe en duurzame energie. Dit is een belangrijke stap vooruit. De PvdA is dan ook blij met dit kader, waarbinnen we meer werk kunnen maken van

duurzamere productie en energie-efficiëntie.

Prioriteit moet liggen bij het verder stimuleren van duurzame energie

Prioriteit voor de komende jaren moet liggen op het verder stimuleren van duurzame energie, het bevorderen van energie-efficiëntie en energiebesparing. Dit vraagt ook om serieuze investeringen in nieuwe energievormen en toepassingen in producten. En mochten concrete voorstellen op zich laten wachten, dan kunnen burgers met de grondwet in de hand de Europese Commissie verzoeken initiatieven te nemen om bijvoorbeeld meer werk te maken van energiebesparing. Dit burgerinitiatief vergroot de betrokkenheid van burgers bij het beleid van de Europese Unie.

De Europese grondwet betekent een grote stap voorwaarts voor het Europees energiebeleid. Met een nieuw artikel scheidt de Europese Unie een juridisch kader waarbinnen de lidstaten gezamenlijk het belangrijke energievraagstuk kunnen aanpakken. De energievoorziening is één van de grote uitdagingen waar de EU een antwoord op moet vinden in het belang van particulieren en industrie. De grondwet kan Nederland niet dwingen tot het bouwen van nieuwe kerncentrales, daar blijven we zelf over beslissen.

Met de Europese grondwet krijgen burgers, politici en beleidsmakers wel duidelijkheid over de richting van het toekomstige energiebe-

leid, waarin duurzaamheid en zuinigheid voorop staan. Een stem voor de grondwet is geen stem voor kernenergie, maar als het aan de PvdA ligt een stem voor een duurzaam, milieuvriendelijk energiebeleid.

Dorette Corbey
Lid van het Europees
Parlement
voor de PvdA

